

Genomgång av bolagsordningar för Kulturhuset Stadsteatern AB

1 Bakgrund

Senaste tillfället en samordnad revidering av bolagsordningarna gjordes var genom KF:s beslut 2013-05-27 (dnr 023-595/2013).¹ Anledningen till översynen var att anpassa bolagsordningarna till de ändringar som gjorts i kommunallagen och som innebar att de kommunala principerna som bolagen lyder under ska framgå av bolagsordningen, anpassning till kommunstyrelsens skärpta uppsiktsplikt och vissa förändringar i lagen om offentlig upphandling (LOU). Arbetet hade föregåtts av att kommunfullmäktige antog en ny ”standardbolagsordning” den 4 mars 2013.²

Sedan dess har en ny kommunallag och ny upphandlingslagstiftning antagits. SKR har gett ut förslag till standardbolagsordningar för olika typer av kommunala bolag.³ I samband med att koncernens revisorers granskning av verksamhetsåret 2022 lades fokus på olika bolagsstyrningsfrågor. Revisorerna framförda i samband därmed vissa observationer, bl.a. avseende hänvisningen till de kommunalrättsliga principerna i bolagsordningarna för olika bolag i Stockholms Stadshus AB-koncernen. Det har även förekommit en del andra önskemål om att t.ex. kunna utse ett registrerat revisionsbolag till revisor istället för en namngiven revisor, i syfte att underlätta hanteringen vid personalbyten hos revisorerna.

Stockholms Stadshus AB har därför påbörjat en ny översyn av samtliga bolagsordningar i koncernen. Utöver diverse rättsutredningar har även jämförelser gjorts med motsvarande bolagsordningar för allmännyttiga bostadsbolag och fastighetsbolag i de största kommunerna i Sverige, några regioner samt med SKR:s förslag.

Fokus för översynen har varit att:

1. Se över harmonisering av bolagsordningar inom koncernen
2. Se över hänvisningen till de kommunala principerna
3. Möjliggöra revisorsbolag istället för enbart revisor
4. Övriga justeringar (språkliga förenklingar, strykning av överflödiga bestämmelser m.m.)

I promemorian nedan har olika moment i bolagsordningen gått igenom och kommenterats. I förekommande fall lämnas ett förslag till justering. Den nuvarande bolagsordningen framgår i sin helhet i Bilaga 1. En sammanställning av de föreslagna justeringarna framgår av den ändringsmarkerade bolagsordningen i Bilaga 2.

¹ <http://insynsverige.se/stockholm-kf/dagordning?date=2013-05-27>

² <http://insynsverige.se/stockholm-kf/sammantrade?date=2013-03-04>

³ <https://skr.se/skr/demokratiledningstyrning/styrningledning/organiserastryaleda/driftformer/kommunalaforetagbolag/underlagochmallarbolagsordningsamtgardirektiv.697.html>

2 Olika moment i bolagsordningarna

2.1 Verksamhetsföremål och ändamål med verksamheten

Verksamhetsföremålet och det kommunala ändamålet anges i § 3 i nuvarande bolagsordning och lyder:

§3

Föremålet för och det kommunala ändamålet med bolagets verksamhet är att bedriva teaterrelä, utställnings-, biblioteks- och programverksamhet samt därmed förenlig verksamhet, huvudsakligen inom Stockholms kommun. Bolagets verksamhet ska bedrivas med iakttagande av kommunal likställighets-, lokaliserings-, och självkostnadsprincip. Verksamheten ska bedrivas åt ägaren/i ägarens ställe inom ramen för Stockholms kommuns kompetens.

De kommunalrättsliga principerna

När det gäller hänvisningen till de kommunalrättsliga principerna räknas vissa av dessa upp i bolagsordningen och får i övrigt anses omfattas av meningen ”*Verksamheten ska bedrivas inom ramen för Stockholm kommuns kompetens.*”

I SKR:s *Principer för bolagsstyrning* rekommenderas att de kommunalrättsliga principerna beaktas när man formulerar syfte och verksamhetsföremål.

Sammanfattningsvis uppfyller dagens syfte och ändamålsbeskrivning de krav som finns när det gäller hänvisning till de kommunalrättsliga principerna. För att göra hänvisningen till kommunallagen tydligare och få en enhetlig reglering i koncernen kan en justering liknande den som SKR föreslår göras. Ett förslag på sådant förtydligande framgår av Bilaga 2.

Anpassning av bolagets verksamhet vid höjd beredskap

I egenskap av Sveriges största kommun och huvudstad är Stockholms stad en viktig aktör i totalförsvaret. För att lagligt verka och hantera krigsfara eller krig kan regeringen fatta beslut om höjd beredskap. Höjd beredskap är uppdelad i två nivåer, skärpt beredskap och högsta beredskap. Om Sverige är i krig råder automatiskt högsta beredskap. Under höjd beredskap ska Stockholms stad i egenskap av civil aktör sträva efter att uppnå målen för det civila försvaret. I likhet med resten av Sveriges kommuner ska Stockholms stad upprätthålla den mest prioriterade verksamheten och alltid säkerställa samhällsviktig verksamhet – även under höjd beredskap. Vidare tillkommer det en del lagar som reglerar kommuner under höjd beredskap. Samtliga förvaltningar och bolag i Stockholms stad ska ha en krigsorganisation vars ledningsstruktur följer den ledningsmodell stadsledningskontoret tagit fram. För detta ändamål har samtliga bolag tagit fram en krigsledningsplan.

En viktig aspekt av den stadsövergripande ledningen och styrningen under höjd beredskap är möjligheten till en effektiv prioritering av åtgärder och resurser. Delar av stadens verksamheter kommer att nedprioriteras under höjd beredskap och dess resurser istället

fungera som en förstärkning hos totalförsvarsviktiga verksamheter. Uppgiften att planera för denna inriktning och prioritering åläggs stadsledningskontoret varpå kommunstyrelsen fattar beslut och respektive förvaltning/bolag verkställer. Av det följer att vissa av kommunens bolag i händelse av höjd beredskap och inom ramen för det civila totalförsvaret kan behöva utföra åtgärder som kan förefalla ligga utanför bolagets ”vanliga” verksamhetsföremål som det är angivet i bolagsordningen. För att skapa tydligare förutsättningar för kommunen att även använda bolagens samlade resurser föreslås att det läggs till ett stycke i bolagets verksamhetsföremål, som ska gälla vid höjd beredskap.

I händelse av höjd beredskap enligt lag (1992:1403) om totalförsvaret och höjd beredskap ska bolaget även kunna bistå och bidra i den ultimata ägaren Stockholms stads uppgifter och åtaganden inom den del av det civila försvaret som staden ska bedriva.

Bolagets tillgångar vid likvidation

Om ett aktiebolags huvudsakliga syfte inte är att generera vinst ska det i bolagsordningen finnas en reglering om vad som händer med bolagets medel om bolaget likvideras. En sådan bestämmelse var också framtagen i ärendet 2013, men av någon anledning kom det inte med i bolagsordningarna. I SKR:s standardbolagsordning föreslås skrivningen: ”*Likvideras bolaget ska dess behållna tillgångar tillfalla X-stads kommun.*” Det föreslås därför ett tillägg i § 3 i bolagsordningen:

Likvideras bolaget ska dess tillgångar tillfalla aktieägaren.

2.2 Revisorer

I § 6 i bolagets nuvarande bolagsordning anges:

För granskning av bolagets årsredovisning jämte bokföringen, koncernredovisningen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning väljer bolagsstämman en revisor och en revisorssuppleant. Revisor och suppleant skall vara auktoriserade revisorer. Uppdraget som revisor och suppleant gäller till slutet av den årsstämma enligt aktiebolagslagen (SFS 2005:551) 9 kap. 21 § första stycket som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

Stockholms kommunfullmäktige väljer en lekmannarevisor och en suppleant för denna, dock längst till slutet av den årsstämma enligt aktiebolagslagen (SFS 2005:551) 9 kap. 21 § första stycket som hålls året efter det år då allmänna val till fullmäktige förrättas nästa gång.

Det har uttryckts önskemål från koncernens revisorer att utnyttja möjligheten i 9 kap 19 § aktiebolagslagen utse ett registrerat revisionsbolag till revisor. På det sättet kan det utsedda revisionsbolaget anmäla vem som är huvudansvarig för revisionen. Det är då också en enklare process för revisionsbolaget att byta ut den anmälda huvudrevisorn genom en ny anmälan, t.ex. vid föräldraledighet, sjukdom, anställningens upphörande eller liknande. Ett förslag på

sådant tillägg görs i § 6 i bolagsordningarna samt en följdjustering i § 8 punkten 11 om vilka ärenden som ska förekomma på årsstämman. Hänvisningen till 9 kap 21 § första stycket i aktiebolagslagen är missvisande och fyller ingen funktion, så den stryks.

2.3 Övrigt

I samband med att bolagsordningarna ändå justeras har vissa förenklingar av språket föreslagits ("*skall*" ersätts av "*ska*", "*förekomma till behandling*" ersätts av "*behandlas*" etc.).

Bilaga 1 – Nuvarande bolagsordning Kulturhuset Stadsteatern AB

BOLAGSORDNING FÖR KULTURHUSET STADSTEATERN AKTIEBOLAG

Antagen vid extra bolagsstämma den 8 juni 1956 (ändrad vid extra bolagsstämmor den 27 juni 1956, den 30 juni 1960, den 3 december 1962, ordinarie bolagsstämma den 22 november 1990, extra bolagsstämmor den 19 december 1990, den 25 oktober 1991, ordinarie bolagsstämmor den 26 maj 1993, den 26 april 1995, den 26 mars 1999, den 22 mars 2001, den 21 mars 2006, den 27 mars 2007, den 22 mars 2011, den 20 mars 2013, extra bolagsstämma den 5 november 2020).

§ 1

Bolagets firma är Kulturhuset Stadsteatern Aktiebolag.

§ 2

Bolagets styrelse skall ha sitt säte i Stockholm.

§ 3

Föremålet för och det kommunala ändamålet med bolagets verksamhet är att bedriva teaterrörelse, utställnings-, biblioteks- och programverksamhet samt därmed förenlig verksamhet, huvudsakligen inom Stockholms kommun. Bolagets verksamhet ska bedrivas med iakttagande av kommunal likställighets-, lokaliserings-, och självkostnadsprincip.

Verksamheten ska bedrivas åt ägaren/i ägarens ställe inom ramen för Stockholms kommuns kompetens.

§ 4

Aktiekapitalet skall vara lägst enmiljontvåhundrafemtiotusen (1 250 000) kronor och högst femmiljoner (5 000 000) kronor. Antalet aktier skall vara lägst tolvtusenfemhundra (12 500) och högst femtiotusen (50 000).

§ 5

Styrelsen skall bestå av lägst 5 och högst 9 ledamöter med lägst 3 och högst 9 suppleanter. Stockholms kommunfullmäktige väljer ledamöter och suppleanter samt bland dessa ordförande och vice ordförande för tiden från årsstämman som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättas till tiden vid slutet av den årsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.

§ 6

För granskning av bolagets årsredovisning jämte bokföringen, koncernredovisningen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning väljer bolagsstämman en revisor och en revisorssuppleant. Revisor och suppleant skall vara auktoriserade revisorer. Uppdraget som revisor och suppleant gäller till slutet av den årsstämma enligt aktiebolagslagen (SFS 2005:551) 9 kap. 21 § första stycket som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

Stockholms kommunfullmäktige väljer en lekmannarevisor och en suppleant för denna, dock längst till slutet av den årsstämma enligt aktiebolagslagen (SFS 2005:551) 9 kap. 21 § första stycket som hålls året efter det är då allmänna val till fullmäktige förrättas nästa gång.

§ 7

Kallelse till årsstämman skall ske genom brev tidigast fyra och senast två veckor före stämman.

§ 8

Årsstämman hålls senast under maj månad. På årsstämman skall följande ärenden förekomma till behandling:

1. Val av ordförande vid stämman samt utseende av protokollförare.
2. Upprättande och godkännande av röstlängd.
3. Val av justeringsmän.
4. Godkännande av dagordningen.
5. Fråga om stämman blivit behörigen sammankallad.
6. Framläggning av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisornas granskningsrapport.
7. Beslut om fastställelser av resultaträkningen och balansräkningen.
8. Beslut om dispositioner av bolagets vinst eller förlust (fria kapital) enligt den fastställda balansräkningen.
9. Beslut om ansvarsfriheter för styrelseledamöterna och verkställande direktören.
10. Anteckning om Stockholms kommunfullmäktiges val av styrelseledamöter och suppleanter.
11. Val av en revisor och en revisorssuppleant.
12. Anteckning om Stockholms kommunfullmäktiges val av lekmannarevisor samt suppleant.
13. Fastställelse av arvoden åt styrelsen, revisorerna och suppleanterna.
14. Övriga ärenden, som ankommer på stämman enligt aktiebolagslagen (SFS 2005:551) eller bolagsordningen eller av annat skäl.

§ 9

Bolagets räkenskapsår skall vara kalenderår.

§ 10

Den som avser att överlåta aktie till annan aktieägare i bolaget, eller till någon som inte är aktieägare i bolaget, skall genom skriftlig anmälan hos bolagets styrelse erbjuda övriga aktieägare att köpa aktien. Av anmälan skall framgå de villkor som gäller för förköpet.

Erbjudandet om förköp kan bara utnyttjas för alla de aktier som erbjudandet omfattar.

När aktie har anmälts till förköp skall styrelsen genast skriftligen meddela detta till varje förköpsberättigad med anmodan till den som önskar begagna sig av förköpsrätten att skriftligen framställa förköpsanspråk hos bolagets styrelse inom två månader, räknat från

anmälan hos styrelsen om förköpserbjudandet.

Skulle flera förköpsberättigande anmäla sig, skall företrädesrätten dem emellan bestämmas genom lottning av bolagets styrelse. Om flera aktier erbjudits skall aktierna, så långt det är möjligt, fördelas i proportion till tidigare innehav mellan dem som framställt förköpsanspråk.

Talan i en fråga om förköp måste väckas inom två månader från den dag då den som ville utöva förköpsrätt anmälde detta till bolagets styrelse.

Aktie som förköps skall betalas inom en månad från den tidpunkt då priset blev bestämt.

§ 11

Kommunstyrelsen i Stockholms kommun äger rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock endast i den mån hinder ej möter på grund av författningsreglerad sekretess.

§ 12

Stockholms kommunfullmäktige skall ges tillfälle att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Beslut i följande frågor ska alltid anses vara av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

- Bildande av bolag,
- Investeringar, t.ex. köp av fast egendom, överstigande 300 mnkr exkl. mervärdesskatt, samt
- Köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant.

§ 13

Denna bolagsordning får inte ändras utan Stockholms kommunfullmäktiges medgivande.

Bilaga 2 – Förslag till justerade bolagsordning Kulturhuset Stadsteatern AB

Bolagsordning för Kulturhuset Stadsteatern Aktiebolag, org nr 556026-1553 med ändring antagen av årsstämman XXXX-XX-XX

- § 1 Bolagets ~~firma~~företagsnamn är Kulturhuset Stadsteatern Aktiebolag.
- § 2 Styrelsen ~~skall~~ska ha sitt säte i Stockholm.
- § 3 Föremålet för och det kommunala ändamålet med bolagets verksamhet är att bedriva teaterföreelse, utställnings-, biblioteks- och programverksamhet ~~samt därmed förenlig verksamhet~~, huvudsakligen inom Stockholms ~~kommun~~stad. ~~Bolagets verksamhet ska bedrivas med iakttagande av kommunal likställighets-, lokaliserings-, och självkostnadsprincip.~~ Verksamheten ska bedrivas åt ägaren/i ägarens ställe inom ramen för Stockholms ~~kommuns~~stads kompetens.

I händelse av höjd beredskap enligt lag (1992:1403) om totalförsvar och höjd beredskap ska bolaget även kunna bistå och bidra i den ultimata ägaren Stockholms stads uppgifter och åtaganden inom den del av det civila försvaret som staden ska bedriva.

Bolagets verksamhet ska inte ha till syfte att bereda vinst åt aktieägarna. Bolaget ska följa de kommunalrättsliga principerna i 2 kap. kommunallagen, innebärande att verksamheten ska vara förenlig med den kommunala kompetensen och lokaliseringsprincipen, att kommunmedlemmarna ska behandlas lika, förbud att lämna stöd åt enskild och förbud att ta högre avgift än som svarar mot kostnaderna för de tjänster som tillhandahålls, såvida inte lag, samhällsutveckling eller rättspraxis för viss verksamhet eller åtgärd medger undantag.

Likvideras bolaget ska dess tillgångar tillfalla aktieägaren.

- § 4 Aktiekapitalet ~~skall~~ska vara lägst enmiljontvåhundrafemtiotusen (1 250 000) kronor och högst femmiljoner (5 000 000) kronor. Antalet aktier ~~skall~~ska vara lägst tolvtusenfemhundra (12 500) och högst femtiotusen (50 000).
- § 5 Styrelsen ska ~~bestå av~~ha lägst 5 och högst 9 ledamöter med lägst 3 och högst 9 suppleanter. Stockholms kommunfullmäktige väljer ledamöter och suppleanter samt bland dessa ordförande och vice ordförande för tiden från årsstämman som följer närmast efter det val till kommunfullmäktige förrättas till tiden vid slutet av den årsstämma som följer efter nästa val till kommunfullmäktige.
- § 6 För granskning av bolagets årsredovisning ~~jämte~~tillsammans med bokföringen, koncernredovisningen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, väljer bolagsstämman en revisor och en revisorssuppleant. Revisor och revisorssuppleant

Kommenterad [GE1]: Föreslås ändras till:
"Föremålet för och det kommunala ändamålet med bolagets verksamhet är att bedriva **teater-**, utställnings-, biblioteks-, **program-**, och **kulturverksamhet** huvudsakligen inom Stockholms stad samt därtill förvalta Kulturhusen och övriga verksamhetslokaler."

~~skall~~ska vara auktoriserade revisorer. I stället för revisor och revisorssuppleant får utses ett registrerat revisionsbolag. Uppdraget som revisor och suppleant gäller till slutet av den årsstämma ~~enligt aktiebolagslagen (2005:551) 9 kap. 21 § första stycket~~ som hålls under det fjärde räkenskapsåret efter revisorsvalet.

Stockholms kommunfullmäktige väljer en lekmannarevisor och en suppleant för denna, dock längst till slutet av den årsstämma ~~enligt aktiebolagslagen (2005:551) 9 kap 21 § första stycket~~ som hålls året efter det år då allmänna val till fullmäktige förrättas nästa gång.

§ 7 Kallelse till ~~bolagsstämma årsstämman skall~~ska ske genom brev tidigast fyra och senast två veckor före stämman.

§ 8 Årsstämma hålls senast under maj månad. På årsstämman ska följande ärenden ~~förekomma till behandling~~behandlas.

1. Val av ordförande vid stämman samt utseende av protokollförare
2. Upprättande och godkännande av röstlängd
3. Val av ~~justeringsmän~~justerare
4. Godkännande av dagordningen
5. Pröva om stämman har blivit kallad i rätt tid och på rätt sätt~~Fråga om stämman blivit behörigen sammankallad~~
6. Framläggande av årsredovisningen, revisionsberättelsen och lekmannarevisorns granskningsrapport samt (i förekommande fall) koncernredovisningen och koncernrevisionsberättelsen
7. Beslut om fastställelse av resultaträkningen och balansräkningen samt (i förekommande fall) koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen
8. Beslut om dispositioner av bolagets vinst eller förlust (fria kapital) enligt den fastställda balansräkningen
9. Beslut om ansvarsfrihet för styrelseledamöterna och verkställande direktören
10. Anteckning om Stockholms kommunfullmäktiges val av styrelseledamöter och suppleanter
11. Val av en revisor och en revisorssuppleant alternativt ett registrerat revisionsbolag
12. Anteckning om Stockholms kommunfullmäktiges val av lekmannarevisor och suppleant
13. Fastställelse av arvoden åt styrelsen och revisorerna ~~och suppleanterna~~
14. Övriga ärenden som ankommer på stämman enligt aktiebolagslagen (2005:551) eller bolagsordningen eller av annat skäl.

§ 9 Bolagets räkenskapsår ~~skall~~ska vara kalenderår.

§ 10 Den som avser att överlåta aktie till annan aktieägare i bolaget, eller till någon som inte är aktieägare i bolaget, ~~skall~~ska genom skriftlig anmälan hos bolagets styrelse erbjuda övriga aktieägare att köpa aktien. Av anmälan ~~skall~~ska framgå de villkor som gäller för förköpet.

Erbjudandet om förköp kan bara utnyttjas för alla de aktier som erbjudandet omfattar.

När aktie har anmälts till förköp ~~skall~~ska styrelsen genast skriftligen meddela detta till varje förköpsberättigad med ~~anmodan-uppmaning~~ till den som ~~önskar begagnavill använda~~ sig av förköpsrätten att skriftligen ~~framställa~~ge in sitt förköpsanspråk ~~hos till~~ bolagets styrelse inom två månader, räknat från anmälan hos styrelsen om förköpserbjudandet.

Skulle flera förköpsberättigade anmäla sig, ~~skall~~ska företrädesrätten dem emellan bestämmas genom lotning av bolagets styrelse. Om flera aktier erbjudits ~~skall~~ska aktierna, så långt det är möjligt, fördelas i proportion till tidigare innehav mellan dem som ~~framställt~~gett in ett förköpsanspråk.

Talan i en fråga om förköp måste väckas inom två månader från den dag då den som ville utöva förköpsrätt anmälde detta till bolagets styrelse.

Aktie som förköps ~~skall~~ska betalas inom en månad från den tidpunkt då priset blev bestämt.

§ 11 Kommunstyrelsen i Stockholms ~~kommun~~stad äger har rätt att ta del av bolagets handlingar och räkenskaper samt att i övrigt inspektera bolaget och dess verksamhet. Detta gäller dock ~~endast i den mån hinder ej möter på grund~~bara om det inte hindras av författningsreglerad sekretess.

§ 12 Stockholms kommunfullmäktige ~~skall~~ska ges tillfälle att ta ställning innan sådana beslut i verksamheten som är av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt fattas.

Beslut i följande frågor ska alltid anses vara av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt.

- Bildande av bolag,
- Investeringar, till exempel köp av fast egendom, överstigande 300 mnkr exklusive mervärdesskatt, samt
- Köp eller försäljning av bolag eller andel i sådant.

§ 13 Denna bolagsordning får inte ändras utan Stockholms kommunfullmäktiges medgivande.